

СТАНОВИЩЕ

от

доктор Методий Иванов Ангелов, доцент в ПУ „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование *1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...*, докторска програма *Методика на обучението по изобразително изкуство* към катедра “Естетическо възпитание”

Автор: Елица Николова Гилова

Тема: „Формиране на знания и умения за изобразяване на обекти чрез пленер в прогимназиален етап на средното училище“

Научен ръководител: доц. д-р Методий Иванов Ангелов, ПУ „Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Предмет на процедурата

Със заповед № Р33-2803 от 10.07.2020г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *„Формиране на знания и умения за изобразяване на обекти чрез пленер в прогимназиален етап на средното училище“* за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в горепосочените област на висше образование, професионално направление и докторска програма. Автор на дисертационния труд е Елица Николова Гилова, докторант в редовна форма на обучение към катедра Естетическо възпитание, с научен ръководител доц. д-р Методий Иванов Ангелов от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Елица Гилова комплект материали на електронен носител **е в съответствие** с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Кратки биографични данни за докторанта

Елица Гилова е родена през 1971г. През 1995г. завършва висше образование във ВТУ „Кирил и Методий“, ОКС „магистър“, професионално направление „Педагогика на обучението по (изобразително изкуство)“, специалност „Живопис“. След дипломирането си и по време на своята професионална кариера Гилова е участвала в редица следдипломни квалификации и тренинги. Професионалната ѝ кариера преминава като учител по изобразително изкуство в прогимназиален и гимназиален етап, ръководи специализирани паралелки и такива в извънкласни и извънучилищни форми по изобразително изкуство. Понастоящем е старши учител с първо ПКС, както и базов учител към ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2019г. е включена във 2-ри том на личностна енциклопедия „Бележити пловдивчани“ в качеството си на педагог в областта на изобразителното изкуство, ръководещ извънкласни форми (пленер).

2. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Актуалност на тематиката

Разработваният проблем е актуален в научно-приложно отношение. От една страна, той се отнася към използването на потенциала на извънкласните форми за диференцирано обучение за децата със специални интереси към изобразителното изкуство. От друга страна се отнася към пленера и неговите възможности за по-нагледно, емоционално и вдъхновяващо представяне на учебния материал с цел стимулиране на познавателния интерес към изобразителното изкуство и за формиране на творческо отношение към околната действителност.

Обща характеристика и оценка на съдържанието на дисертационния труд

Трудът е структуриран в увод, четири глави, заключение, литература и приложения.

В първа глава са разгледани въпроси, свързани с обучението по изобразително изкуство. Направен е анализ на системата на обучение по изобразително изкуство в прогимназиалния етап на средното училище. Изведени са възможностите на извънкласните форми на обучение по изобразително изкуство в контекста на пленерното рисуване.

Втората глава е посветена на пленера като форма на художествена дейност. Подробно са разгледани историческите аспекти, а също творческия и педагогически потенциал на пленера като форма на работа в обучението по изобразително изкуство. Направени са изводи и обобщения за дидактическите възможности на пленера като извънучилищна форма. Особено ценен е теоретичният анализ, извеждащ компетентностите, необходими на педагога по изобразително изкуство, за обучение чрез пленерно рисуване.

Трета глава ни представя подробно авторския модел, по който е проведено обучението и настоящото изследване. От логическата обвързаност на учебното съдържание в модела, неговото структуриране и начина на поднасянето на информацията се разкрива високото ниво на професионалната теоретична и практична подготовка на Елица Гилова.

Четвъртата глава ни запознава с експерименталното изследване. В нея са дадени резултатите и техния анализ. Правилното очертаване на основните методологически репери, на непосредствената методика с избора на разнообразни изследователски методи и подходящ за конкретиката на това изследване инструментариум, както и подробно развитата система от критерии и показатели за оценка на резултатите, позволяват да се получат достоверни данни и да се направят валидни изводи относно целта на изследването. Това е важно условие за постигане на поставените цели и задачи в настоящия дисертационен труд.

Познаване на проблема

От текста на дисертационния труд, от получените резултати и от изводите, направени на тяхна основа ясно се вижда, че докторантът познава в детайли особеностите на разработвания и проучван научен проблем. Правят впечатление, не само широката култура и теоретичната дълбочина, с която е анализирана и коментирана литературата по въпроса, но и богатият практически опит вследствие на педагогическата практика, свързана с извънкласните

форми по изобразително изкуство, с пленерното рисуване и личното творчество на автора. Всичко това е гаранция за достоверността на резултатите и за личния принос на автора.

3. Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Дисертационният труд съдържа теоретични и практико-приложни приноси. Най-съществените *теоретични приноси* са: Създадена е теоретична концепция за пленерната практика в извънкласните форми; Изяснен е пленерът като форма на работа, приложима в клубните дейности, в контекста на нашия и чужд опит; Изведени са възможности за приложение на пленерната практика в клубните дейности като допълваща подготовката по изобразително изкуство; Очертани са необходимите компетентности на учителя, ръководещ пленер. Сред *практико-приложните приноси* могат да бъдат посочени: Създаден е теоретико-приложен модел за обучение чрез пленер в клубовете по интереси, съдържащ учебна програма, годишно тематично разпределение, методически разработки на занятията; Създаден е инструментариум за диагностика по изобразително изкуство; Експериментално е потвърдена ефективността на предлагания обучителен модел за изобразяване на обекти чрез пленер. Значимостта на дисертационния труд се състои в това, че методическата система с диагностичен апарат могат да послужат за създаване на практическо ръководство за обучение чрез пленер и за педагогически изследвания в сферата на изобразителното изкуство.

4. Преценка на публикациите

Елица Гигова представя общо 8 публикации във връзка с темата, издадени в специализирани сборници и в сборници от научни конференции. От тях 6 са самостоятелни и 2 в съавторство. Една от публикациите е в чужбина. Текстовете са четивни, добре структурирани, с ясно очертан научен проблем. Изводите се корелират с тези от дисертационния труд.

5. Преценка на личния принос на докторанта

От дисертационния труд и публикациите на Елица Гигова, както и от личните ми наблюдения като научен ръководител, изразявам положителното си становище относно личното участие на докторанта в проведеното дисертационно изследване. Считаю, че текстовете и формулираните приноси са негова лична заслуга.

6. Автореферат

Като съдържание авторефератът представя правдиво основните и съществени идеи от дисертационния труд. Текстът е стегнат, лаконичен и четивен. Той е с ясна структура, онагледен е с таблици и цветни диаграми. Авторефератът е направен в съответствие с изискванията за автореферат на дисертационен труд, отразява основните резултати и изводи от изследването и очертава най-характерните приноси.

7. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните резултати и приноси

Препоръките ми към докторанта са две: 1) Да доразвие изследването си с *корелационен анализ на взаимовръзката между знанията и уменията*, използвайки данните от експери-

менталната част; 2) На основата на настоящия дисертационен труд да издаде *ръководство за учители по пленерно рисуване* като извънучилищна форма на работа.

8. Лични впечатления от докторанта

Познавам Елица Гигова в качеството ѝ на базов учител, на колега и като докторант, на който имам честта да бъда научен ръководител. Тя е сърдечна, отзивчива, от онези хора, за които се казва, че „се раздават“. Като човек на художественото творчество, в процеса на подготовката на дисертационния труд, в определени моменти тя срещаше трудности с преустройването на своето мислене и изследователски подход към строгите изисквания за научен труд. Тези трудности успяваше да преодолее вследствие на своята неимоверна упоритост, познавателната си настойчивост, желанието за извеждане на нещата до успешен край, а най-вероятно – благодарение на любовта си към изкуството и истината.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът Елица Николова Гигова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения в научната специалност *Педагогика на обучението по изобразително изкуство*, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, научни публикации, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’** на Елица Николова Гигова в област на висше образование: *1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...*, докторска програма „*Методика на обучението по изобразително изкуство*“.

21.08.2020 г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Методий Ангелов/